

Budjettiosasto
Rakenneyksikkö

Yleisen asumistuen muutosten työllisyysvaikutukset

Lausuntopyynnön (VN/22377/2023) mukaisessa hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan eräitä muutoksia yleiseen asumistukeen.

- Näillä muutoksilla ei kokonaisuudessaan arvioida olevan merkittävää työllisyysvaikutusta.

Esitysluonnos, yleinen asumistuki ja työllisyyden kannustimet

Lausuntopyynnön mukaisen esityksen keskeinen tavoite on asumistukimenojen väheneminen noin 385 miljoonalla eurolla vuodessa. Muutokset sisältävät yleisen asumistuen 300 euron ansiotulovähennyksen eli ns. suojaosan poistamisen, perusomavastuun korottamisen 50 %: iin, sekä tason tarkastamiseen 70 prosenttiin hyväksytyjen asumismenojen ja perusomavastuun erotuksesta. Lisäksi asumistuen kuntaryhmät 1 ja 2 yhtenäistetään tasolle 2, ja omistusasuntoon ei saa jatkossa yleistä asumistukea.

Yleinen asumistuki poikkeaa esimerkiksi työttömyysturvasta sikäli, että kun työttömyysturvaa maksetaan ainoastaan työttömille (tai henkilöille, jotka eivät ole kokoaikatyössä), maksetaan yleistä asumistukea yleisesti kaikille työmarkkina-asemasta riippumatta. Yleisen asumistuen 2010-luvun muutoksista, erityisesti suojaosista, on seurannut, että etuus on muuttunut aiempaa enemmän myös pienipalkkaisten työssäkäyvien kotitalouksien etuudeksi. Näistä seikoista seuraa, että yleistä asumistukea maksetaan paitsi niille, jotka eivät ole töissä, myös työssä käyville. Tällä on sikäli merkitystä, että yleisen asumistuen muutokset vaikuttavat työnteon kannustimiin kahdesta eri näkökulmasta: toisaalta muutokset vaikuttavat työttömänä käteen jääviin tuloihin, ja toisaalta myös työllisenä käteen jääviin tuloihin. Ensimmäinen mekanismi heikentää työnteon kannustimia (jos etuuden taso on korkeampi), jälkimmäinen muutos parantaa niitä (korkeammalla etuuden tasolla).

Muutosten kokonaisvaikutusten arviointiin on tässä yhteydessä hyödynnetty SISU-mikrosimulointimallin yhteyteen rakennettua työllistymisveroastelaskentaa. Laskelmassa mitataan työnteon kannustimia SISU-mikrosimulointimallin avulla, arvioiden kotitalouksien käteen jääviä tuloja työttömänä ja työssä ollessa (ks. esim. [Kotamäki 2017](#)) ja johtaen näistä ns. työllistymisveroasteita. Työllistymisveroasteiden muutoksista voidaan taas johtaa työllisyysvaikutuksia tutkimukseen perustuen (ks. [Jäntti ym. 2015](#)). Tässä yhteydessä työllistymisveroasteen muutos muodostuu kuitenkin hyvin pieneksi. Näin muutoksilla ei arvioida olevan erityisiä vaikutuksia työllisyyteen.